

Magyar

Temetkezés

**KEGYELETI
SZAKMAI KIADVÁNY**

**IV. évfolyam 3. szám
2006. október**

◆ *Keletfa*

Minőség és tradíció

Új Urnakoporsók

Rózsagyökér

Mahagóni

H-4405 Nyíregyháza,
Lujza u. 6.
Tel.: 06 (42) 460-782
Fax: 06 (42) 460-783
www.keletfa.hu

Kedves Olvasó!

Hosszú, szőlőt érlelő, napsugaras őszt hagyunk magunk után.

Újságunk két héttel később jelenik meg, - viszont indokoltan - ugyanis szerrettük volna, ha egy-két nagyon fontos információt már a napokban olvashatja s nem csak a téli számunkban.

Ezek közül az egyik az OTEI vezetőinek tanácskozása, s ebben a számunkban

kerül sor - ahogy azt előző számunkban megígértem - az OTEI újjáválasztott vezetőinek bemutatására, melyet Puskás Béla kötött csokorba. A szakma számára nagy élményeket jelentő esemény volt a szerbiai tanulmányút, amelyről Marján Tibor írt színes és érdekes tudósítást, s Puskás Béla írásából - valamint szép fotóinak segítségével megismerkedhetünk a szerb temetkezési szokásokkal is. Újra találkozhat a már jól ismert és kedvelt két sorozattal, amelyben Varga József és Marján Tibor emlékezik őseinkre. Az E&P fennállásának 15 éves évfordulójáról Puskás Béla írt, neki köszönhető a szintén rendszeresen megjelenő hírek és események sorozat összeállítása is. Szép számmal vannak ebben a lapszámban reklám oldalak, amely bizonyítja, hogy a kegyeleti szakmában egyre többen gondolják: meg kell mutatkozniuk. A régieknek azért, hogy mennyit fejlődtek az utóbbi időkben, az új vállalkozásoknak pedig azért, hogy megismerjék őket.

Az októberi hónapban két nagy eseményről is szólnak írások, október 6-ról és október 23-ról, képekben is megemlékezünk a hősökrol, a forradalomról.

A halottak napján, a pótolhatatlan édesanyákon keresztül emlékezünk szeretteinkre, s az újság hasábjain találkozhatnak Vigh Ferencné szekszárdi lakós erre az alkalomra gyűjtött idézeteivel.

Kedves Olvasó!

Következő számunk - ahogy rendszeres olvasóink már megszokták - az év legszebb ünnepe előtt kerül el Önhöz. Szerkesztőtársaim nevében is hangulatos szüreteket, nyugodt és békés hétköznapiakat, s pihentető hétvégéket kívánok. Sikereket a szakmai életben, s boldogságot, egészséget, magánéletükben!

Sas Erzsébet
főszerkesztő

„Utazás a múltba a történelem kerekén”

a szerbiai szakmai útról szóló írás a 6-7. oldalon olvasható

Tartalom

Az OTEI vezetői	4-5. oldal
Utazás a múltba...	6-7. oldal
Szerbiai temetkezési szokások	8. oldal
Jubilált az E&P	10-11. oldal
Hírek, események	12-13. oldal
Temetőkertészek	14-15. oldal
„Múlt és emlékezet”	18-19. oldal
„Műemlék temetők”	21. oldal
Halottak napja előtt	22. oldal

Magyar Temetkezés Kegyeleti Szakmai Kiadvány
Megjelenik negyedévenként
Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület lapja.

Felelős kiadó: Simóka Kálmánné dr. az OTEI Elnöke 1086 Budapest, Fiumei út 16.

Szerkesztőség: Panteon Kegyeleti Szolgáltató Kft. Szekszárd, Alkony utca 1. Tel.: 74/511-755, Fax: 74/511-756, E-mail: szekszard@panteon-temetkezés.hu

A szerkesztő bizottság tagjai: Marján Tibor, Nyakas László, Puskás Béla, Varga József

Főszerkesztő: Sas Erzsébet - Telefon: 06-20/5-749474 • sastoll@t-online.hu

Címlapfotó: Szőke Tamás

Nyomda: Kerényi Nyomda Kft. Szekszárd, Epreskert u. 3. Tel: 74/413-501 • E-mail: kerenyiz@kerenyiz.axelero.net - **Felelős vezető:** Kerényi Zoltán

OTEI ülés Szekszárdon

Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület szeptember 4-én tartotta kihelyezett ülését Szekszárdon. Az elnökség szervezeti és működési kérdéseinek megvitatása során személyi kérdésekben is döntött. Az alapszabály valamint a Szervezeti és Működési szabályzat átdolgozására bizottságot hozott létre amelynek vezetésével Siklói Vilmost bízta meg. Az elnökség döntött a 2007-es kegyeleti szakkiállításról.

Az OTEI szervezésében Budapesten megrendezendő kiállítás szervező bizottságának vezetésével Dobos Jánost bízta meg. Az elnökség áttekintette a Temetkezési újság terjesztésének helyzetét. A megfelelő elosztás, terjesztés kidolgozásával Nyakas Lászlót bízta meg. A kormányzati szervekkel való folyamatos és hatékonyabb kapcsolat javítása érdekében az elnökség lapszámonként egy oldalt biztosít térítésmentesen a Nemzeti Kegyeleti Bizottságnak.

Az OTEI delegált elnökségi tagjai

Siklói Vilmos
Dunántúli
Temetkezési Egyesület

1947. február 19-én született. Iskolai tanulmányai során agrármérnöki majd szarvasmarha szakmérnöki végzettséget szerzett. 1993 óta a Városgazdálkodási Kft. kegyeleti ágazatvezetője Zalaegerszegen. Az általa irányított szervezet 11 működő, 5 bezárt, 2 köz- és 1 egyházi temetőt üzemeltet. Az üzemeltetés mellett temetkezési szolgáltatást is végeznek. Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestületnek 1994 óta, az elnökségnek 2002 óta tagja. 1998-tól 2002-ig az OTEI Ellenőrzési Bizottságának volt a tagja. Kegyeleti filozófiája: ügyfelek teljes körű kiszolgálása során a fő hangsúly a szolgálaton van.

Varga József
Dél-Dunántúli
Temetkezési Egyesület

1975. március 7-én született, Kiskunfélegyházán. Kecskeméten érettségizett, majd a DATE Szarvasi Viz-és Környezetgazdálkodási Főiskolán szerzett diplomát növénytermesztési mérnöki szakon, majd kertépítő és zöldfelület fenntartó szakmérnöki végzettségre is szert tett. Közel 10 évig a kecskeméti köztemető vezetője. Temetkezési Szolgáltató szakképzést szerzett 2002-ben. 2005. augusztusában alapította meg temetkezési vállalkozását a Hírös Temetkezési Kft.-t, melynek mai napig ügyvezetője. Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület munkájában is részt vesz. A Temetőkertészek és Fenntartók Egyesületének tagja. Az Országos Kegyeleti Alapítványnak megalakulás óta kuratóriumi tagja. A „Magyar Temetkezés” szerkesztőbizottsági tagjaként valamint a Kecskeméti Városszépítő Egyesület elnökségi tagjaként dolgozik.

Dobos János
Temetőkertészek és
Fenntartók Egyesülete

1952-ben született Tatán. Gimnáziumi érettségét Pannonhalmán a Bencés Gimnáziumban szerzett, majd Budapesten a Közlekedési Főiskola Forgalmi-kereskedelmi szakán mérnökként diplomázott. 1990-ben a virágbolti, koszorúkötszeti tevékenység végzése mellett a család régi, államosított vállalkozását újraindította LIBI-TINA Kft. néven. Sikertült a céget oly mértékben fejleszteni, hogy 1996-ban a Kft.-nél dolgozó fiával megpályázta és elnyerte Oroszlány város köztemetőjének üzemeltetését. Az országos szakmai munkákban kezdetektől részt vesz, mint az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület vezetője tagja. 2001-ben felkérést kapott a Temetőkertészek és Fenntartók Egyesületének soros elnöki posztjára, amit nagy lelkesedéssel és szakmai tudása legjavát adva igyekszik ellátni.

Éber Istváné
Keleti Regionális
Temetkezési Egyesület

Nyíregyházán 1943. június 9-én született. A Pénzügyi és Számviteli Főiskola Vállalatgazdálkodási Kar Ipar szakán üzempálya szakképzést szerzett. 1997-től okleveles könyvvizsgáló. 1981 - 1995 között a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Temetkezési Vállalatnál gazdasági helyettes. 1991-től az ORFEUSZ Kegyeleti Szolgáltató Kereskedelmi és Gyártó KFT ügyvezetője. Az 1980-as években az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület jogelődjének tagja. Az OTEI-ben célja a Keleti Regionális Temetkezési Egyesület képviselése, a tagság közgazdasági érdekeinek érvényesítése. Bizik abban, hogy közös összefogással a cégek eredményességét javító, a szakmát, segítő tevékenységet tud folytatni az elnökségben.

Nagy Gábor
Jász-Nagykun-Szolnok
Megyei Kegyeleti
Szervezetek Egyesülete

Általános és középiskolai tanulmányainak befejezését követően közlekedési üzemmérnök és okleveles gépészmérnöki képzést szerzett. 1992-től Szolnok megyei Temetkezési Vállalat regionális vezetője.

1993-tól IUSTA Temetkezési Szolgáltatás ügyvezető igazgatója. 1995-ben alapítója és elnöke a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Kegyeleti Szervezetek Egyesületének. 2003-tól az OTEI elnökségének tagja.

Célja a kegyeleti tevékenység országos elismertségének emelése, a történelmi hagyományok megőrzése, ápolása.

Az OTEI választott elnökségi tagjai

A 2006. május 10-én megtartott OTEI ülésen került sor a tisztújításra, miután az elnökség négy éves mandátuma lejárt. Előző számunkban olvasható volt már az új elnökségi tagok névsora, most képből és írásban

is bemutatkoznak a kegyeleti szakma kiválóságai, akiknek bizalmat szavazott a tagság, s akik ezt a bizalmat eddigi munkásságukkal, a kegyeleti szakma iránti elkötelezettségükkel érdemelték ki.

Simónka Kálmáné dr. az OTEI elnöke

1973-ban szerezte diplomáját a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen, majd 1978-ban a közgazdaságtudományi doktori címet.

1975 és 1985. között a Pénzügyminisztériumban töltött be vezető posztokat. 3 évig a Kincstári Vagyon Igazgatóság vezérigazgatója. 2000-tól a Budapesti Temetkezési

Intézet Rt. Vezérigazgatója és igazgatósági tagja.

A Civis Hotels Rt, a Guest Rt. és az MFB Rt. Felügyelőbizottságának tagja. 2002 óta az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület elnökeként meghatározó szerepe van a magyar kegyeleti kultúra fejlesztésében, valamint a megfelelő jogi háttér megteremtésében.

Puskás Béla az OTEI elnökhelyettese

1952 december 1-én született Hajdúsámsonban. Általános és középiskolai tanulmányai után a katonai pályát választotta. 1979 -ben tanári diplomát szerzett. 1988 -ban végezte el a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát. Évek óta foglalkozik katonai, kisebbségi, helytörténeti és temetőtörténeti kutatásokkal. Sikeres pályázat után 2000 január

1-vel kinevezték a Somogy Temetkezési Kft., ügyvezető igazgatójának. A Mártírok és Hősök Közalapítvány létrehozója. A Dél-Dunántúli Egyesület elnöke, 2005-től az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület alelnöke. Az Országos Kegyeleti Alapítványnak 2005 évi megalakulás óta kuratóriumi titkára. A Temetőkertészek és Fenntartók Egyesület Elnökségének 2003 óta tagja.

**Dr. Andor Ferenc
Vas Megyei Temetkezési
Vállalat igazgatója**

Salomváron született 1944. január 19-én. A győri Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban érettségizett, majd a győri Hittudományi Főiskolán, később a szegedi József Attila Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karán szerzett diplomát. Győrújfalu káplán volt. Az egyházi élet helyett a világot választotta. 1988-tól a Vas megyei Temetkezési Vállalat igazgatója. Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület elnökségi tagja, a Vas Megyei Kereskedelmi és Ipar-kamara Etikai Bizottságának elnöke, a Temetkezési Vállalkozók Dunántúli Egyesületének elnöke. Különböző elismerések és kitüntetések után „a magyar hadisírok, hadi emlékhelyek és kegyeleti helyek ápolásának és gondozásának, valamint a tevékenységek támogatásának elismeréséül” 2004-ben a Honvédelmi Miniszter II. osztályú Magyar Hadisírgondozásért Kitüntető címmel tüntette ki.

**Marján Tibor
a Color 4028 Kft.
ügyvezetője,
a Keletfa Kft. kereskedelmi
ügyvezetője**

1959. február 6 -án született. Általános és középiskolai tanulmányait követően faipari üzem mérnöki végzettséget szerzett.

1985-től a Hajdúböszörményi Faipari Vállalat főmérnökeként koporsó és nyílászáró gyártással foglalkozott. 1991- 2003 között a STYX Kft. ügyvezetője.

2003-tól a Keletfa Kft. kereskedelmi ügyvezetője és a Color 4028 Kereskedelmi Kft. Ügyvezetője.

Széleskörű kapcsolatait jól kamatoztatja az OTEI elnökségében végzett munka során.

A Magyar Temetkezés c. Kegyeleti Szakmai kiadvány szerkesztőbizottságának aktív tagja.

**Nyakas László
Panteon Kegyeleti
Szolgáltató Kft.
ügyvezetője**

1950. augusztus 6 -án született. Iskolai tanulmányai során autószerelő szakközépiskolában szerzett szakirányú végzettséget. A rendszerváltást követően kihasználva a törvény által biztosított vállalkozási lehetőségeket 1990-ben társaival együtt megalapítják a Panteon Kft-t. 1997. január óta ügyvezetője a Kft-nek. 2003-tól vesz részt az OTEI munkájában. 2004-től a Magyar temetkezés című kegyeleti szakkiadvány szerkesztő bizottságának elnöke. Kiváló szervező készségét és gyakorlati tapasztalatait a Dél-Dunántúli temetkezési egyesület alelnökéeként is kamatoztatja. Az Országos Kegyeleti Alapítványnak 2005 évi megalakulás óta kuratóriumi tagja.

**Petrich Csaba
Pécsi Temetkezési
Vállalat igazgatója**

Pécsen született 1957. december 29-én. A Pollack Mihály Műszaki Főiskolán 1980-ban építőmérnöki diplomát szerzett. Debrecenben az Agrártudományi Egyetem Vadgazdálkodási szakon 1996-ban szakmérnöki végzettséget kapott. Szakmai felkészültségét 1999-2002 között az Adytum Kft. területi igazgatójaként szerezte meg. 2003 végétől a Pécsi Temetkezési Vállalat Igazgatója. Az OTEI elnökségében 2003-tól tevékenykedik. A Dél-Dunántúli Temetkezési Egyesületnek előbb elnöke majd igazgatóvá történő megválasztását követően alelnöke. Szakirányú kegyeleti tevékenységének egyik eredménye a „Gesztenyefák Árnyékában - 100 éves a Pécsi Köztemető” c. könyv 2004- es megjelentetése.

Az Országos Kegyeleti Alapítványnak 2005 évi meg-

**Tóth István
Miskolci Adytum Kft.
ügyvezető igazgatója**

alakulás óta a kuratóriumi elnöke.

Miskolcon született 1958 május 16-án. Iskolai tanulmányai során 1976-1980 között Mezőgazdasági Technikumi végzettséget szerzett.

1999-ben kötelezte el magát a kegyeleti tevékenység mellett. Jelenleg négy hamvasztó üzem szakmai felügyeletét végzi.

Az Országos Temetkezési Egyesület elnökségének, 1993-tól a Magyarországi Krematóriumok Szövetségének pedig alapítás óta tagja.

Kiegészítő tevékenysége jótékony hatással van az OTEI elnökség tagjaira.

Hobbija a síelés és a borászkodás.

Utazás a múltba a történelem kerekén

A Dunántúli Egyesület dr. Andor Ferenc és Erdélyi György szervezésében ismét egy izgalmas tanulmányutat hirdetett meg. A tavalyi boszniai felfedezések után, annak szerves folytatásaként a Délvidék temetkezésének, hangulatának, történelmének megismerését célozták meg a szervezők.

Helyismeretünk és történelmi tudásunk elmélyítésére ismét – a már isonzói és boszniai túrákon megismert kiváló szakember – dr. Bedécs Gyula vállalkozott. Sajnos betegsége miatt nem tudott velünk tartani, ám egy fiatal, s mint kiderült a történelemnek szintén mélyen elkötelezett helyettesről gondoskodott Bieber Csaba személyében, aki ráadásul a környék szülőtte, tehát a mindennapi életéről is elsőkézből kaphattunk tájékoztatást.

Bemelegítésként megtekintettük történelmünk egyik leggyászosabb eseményének, a mohácsi csatának épített emlékhelyet. Az emlékhelyhez vezető utat gyönyörű vadgesztenyesor szegélyezte. Mára azonban a tűzelhalás nevű betegség, mint az országban oly sok helyen, itt is végzett a fákkal.

Az alaphangulatot már a buszon sikerült „mohácsvá” tenni. Az emlékparkba egy szép bronz kapun keresztül juthattunk be. Gondos honfitársaink a bronz szegecseket, ameddig elérték, természetesen kitermelték a kapuból, hiszen az szegecsek nélkül is működik... Az emlékhelyről többet nem írnék, hiszen mindenki tudja, hogy jött a török Bécs ellen. II. Lajos nem foglalkozott az ország sorsát szíven viselő Tomori Pál és serege anyagi helyzetével. Az akkori politikusok (a nemesek) pedig épp országgyűlésre készültek, ahol a saját jogállásuk volt a téma, így ők sem értek rá az ország sorsával foglalkozni. A kb. 60 ezer fős török sereg 2 óra alatt megverte a mintegy harmincezres magyar sereget. (Szapolyai és Frangepán seregét még most is várhatnák a mohácsi csatamezőn...)

Első éjszakánkat Zomborban töltöttük. Zombor belvárosa és főtere még mindig sugározza magából a monarchia hangulatát, a széles, platánokkal övezett korzón konflisok csattognak, a járdá-

kon sokan jönnek-mennek, csak a kóbor kutyák meg az összevisz-szaság juttatja eszünkbe, hogy a Balkán idáig ér. A korzó egy szép parkba torkollik, melyet a Megyeháza kastélyszerű épülete zár le. A park bal oldalán pedig belehallgattunk az 1902-ben felszentelt Szent István király-templom magyar istentiszteletébe. A Templom előtt váorakozó koldusok pillanatok alatt megtanultak magyarul, igaz a tandíjat mi fizettük. A parkban elgondolkodtatóak voltak a padok környékén összeverődött italozó csoportok. Nem biztos, hogy szürkület környékén ajánlanám magyarul beszélő szerelmes-párnak az ottani sétát.

A Városháza és a város főtere a Fő utca másik végén van. Az erdélyi városok jellegzetes, szép főterei köszönnek itt vissza.

Estére a pár kilométerre lévő Bácskertésre (Kupusztina- káposzta) voltunk hivatalosak egy magyarok és szlovákok lakta faluba ahol a Művelődési Egyesület táncsoportja egy olyan lakodalmos műsort mutatott be, amely a mai napig a valóságban is így zajlik nálunk. Műsor közben mi vendégek pedig a lakodalmos menüt kóstolhattuk meg. A táncosok büszkéek arra, hogy ruháik 80- 100 évesek, s még a dédszüleik is hordták azokat. Nagyobb részét fiatalok, de büszkéek hagyományaikra, s olyan hangulatot teremtettek,

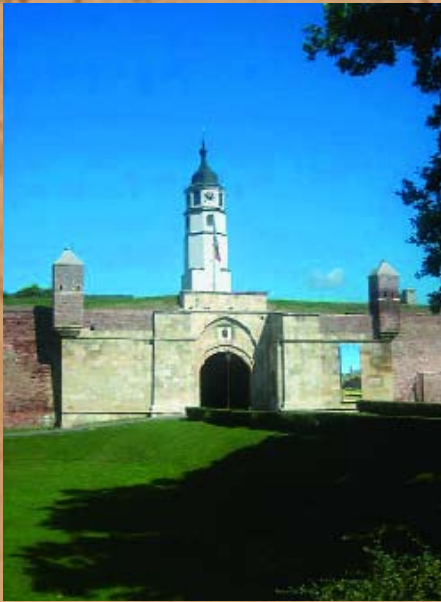

hogy észre sem vettük: visszaléptünk múltba. Ami érdekesség még, hogy nem a szokásos cigányzenekari hangszerek szóltak, hanem rézfúvósokkal zenéltek nagy tempóban.

Másnap az újvidéki temetőt látogattuk meg. A hatalmas temetőt a város cége üzemelteti. A cégnek van sírközüeme, virágkertészete és koporsógyártással is foglalkoznak, valamint halotti torok rendezésére alkalmas melegkonyhás étteremmel is rendelkeznek. A koporsógyártás inkább kisgépekkel és kézierővel történik, ezért komolyabb minőség nem várható el. A házigazdáink – a cég vezetői – nagyon kedvesek és szívélyesek voltak, köszönjük nekik ezúton is!

A temetőből a péterváradra mentünk. Itt ölte meg Peturbán a vár névadója Gertrudist 1213-ban. 1439-ben a Garaiak kapták meg. Mátyás király itt kötött szövetséget Velencével a török ellen. Nándorfehérvár eleste után az egyik legfontosabb végvár lett, mivel elzárta a törökök fő utánpótlásvonalát, a Dunát. 1526-ban a Mohács felé tartó török sereg 25 napi ostrom után foglalta el az 1500 katona által védett várat.

Estére a legfontosabb végvárunk városába, Nándorfehérvárra (Belgrád) érkezünk. A belvárosi szállásunk közelében láttuk az amerikaiak által lebombázott két vasbeton épületet. Mementóként nem építették újjá azokat. Nándorfehérvár Európa egyik legrégebbi városa. I. e. már a III. században kelták lakták, majd a rómaiak Singidunum néven uralták. A magyar tör-

ténelem egyik legfontosabb győzelme született itt, hiszen 1456. július 4. és 21. között a keresztények hősiességgel védték a várat II. Mehmed tízszeres túleréjével szemben, majd 22-én kitörték a várból és Kapisztrán János seregének segítségével megverték a törököket. A győzelem 70 évre megállította a török előrenyomulását. Megnéztük Brankovics György, a szerb despota várát Szendrőt, szintén a Duna mellett. Brankovics Hunyadi Jánossal együtt indult el a török ellen Rigómezőre (Kosovo), de menet közben Brankovics elárulta Hunyadi, majd a vereség után fogolyként magával hozta a várába, ahol bele kellett egyeznie fia, László és a Brankovics unoka, Cillei Erzsébet házasságába. A magyarok azonban kiszabadították Hunyadi, így nem lett esküvő.

Szendrő után egy másik Brankovics trükk helyszínére, Galambóc várához utaztunk, ami a vaskapui szoros kezdeténél, a duzzasztás miatt ma félig vízben áll. No, de mi volt a másik Brankovics

húzás? 1426-ban Zsigmond királlyal kötött szerződés értelmében át kellett adnia a határszéli várakat, de ezt ő csak vonakodva tette meg. Galambócot pedig a török kezére játszotta inkább.

A Vaskapu és a Kazán-szoros biztonságos hajózhatóvá tételének terve és a munkák megkezdése Széchenyi és Vásárhelyi nevéhez fűződik. A mintegy 120 kilométernyi folyamszakaszt robbantásokkal és kotrással mélyítették, hiszen volt olyan rész ahol mindössze 50 cm volt a vízmélység. A szoros legkeskenyebb része 170 m. A második rendezést a kiegyezés után kezdték el. Az al-dunai rendezést azért a magyarok végezték, mivel sem a románoknak, sem a szerbeknek erre pénzük nem volt, az osztrákok pedig az Osztrák-Magyar Monarchia által megnyert jogot átadták a magyaroknak. A munkálatokat Baross Gábor irányította.

Szabadkán meglátogattuk Erdélyi György kőfaragó üzemét, ahol szebbnél szebb alapanyagból készítik termékeiket. Szintén Szabadkán a Magyar Konzulátus munkatársaival találkoztunk, akik tájékoztattak bennünket a szerbiai lehetőségekről és állapotokról.

Szabadka egy gyönyörű, stílusos város, még ma is látszik, hogy a régi Magyarország 6. legnagyobb városa volt. Legszebb épülete, a szecessziós városháza, Komor Marcell és Jakab Dezső munkája. De a Raichle-palota is növeli a város szépségét.

Meglátogattuk a helyreállítás alatt álló zsinagógát is, melyet elkészülte után kulturális központként kívánnak üzemeltetni. A szabadkai temetőben is látszik a város régi gazdagsága: többek között Medgyesy Ferenc által készített síremléket is találhatunk. Szabadka legnevesebb szülőtte Kosztolányi Dezső költő és műfordító.

Temetkezési szokások Szerbiában

A szerbiai pravoszláv temetkezési szokások jelentős különbségeket mutatnak, attól függően hogy városban, vagy faluhelyen kerül-e sor a temetésre. További jelentős eltérések vannak a vajdasági és a dél-szerbiai szokások között.

A pravoszláv egyházi kápolnák kelet-nyugat irányban vannak tájolva, ennek megfelelően építik a kriptákat is. A pravoszlávoknál nincs gyónás, mint a katolikusoknál, ezért nem szokás a haldoklóhoz papot hívni a gyónás és utolsó kenet felvételére. A gyónás a pravoszlávoknál kollektíven történik a mise során. Az elhunytat a kápolnában ravatalozzák fel, a fej nyugati irányban van, a bejárat felől. A fejnél sárga színű gyertyákat gyújtanak. A pap az elhunyt mellkasára egy keresztet tesz.

A szertartás három részből áll: Az első részben a pap a kápolnában imádkozik, énekel, közben folyik a tömjénezés. A második részben az elhunytat kiviszik a kápolna elé. A szertartást vezető pap felolvassa az evangéliumot, imádkozik, énekel. Régebben 7 evangéliumot olvastak fel, ma már általában egyet. Az evangéliumot és az imát szerb nyelven mondják, míg az énekek leginkább ósláv nyelven vannak. Hivatalosan még az óslávot használják a ceremóniákban, de mivel azt a nyelvet csak a papok ismerik, egyre gyakrabban használják a szertartás során a szerb nyelvet. A szertartás folyamán a papok égő gyertyát tartanak a kezükben, amelyet a szertartás végén elfújnak. A szertartáson egy vagy több pap van jelen, a család igényétől függően. A szertartás során a pap megkéri a közeli hozzátartozókat, búcsúzzanak el az elhunyttól. A hozzátartozók megcsókolják az elhunyt mellkasán levő keresztet, esetenként az elhunytat is.

Utána a pap a szemfedélre kereszt alakban vörösbor és étolaj keveréket csöpögtet, melyet a szertartás kezdete előtt készített elő. Ezután lezárják a koporsót. A szertartást folytató pap a szent könyvből olvas fel, amely egy olvasóasztalon van elhelyezve. Az asztalra 2 törölközőt tesznek kereszt alakban. Ha több pap van, akkor mind-egyiknek plusz 1 törölköző kell. A keresztre és a sírásókra is raknak törölközőt. A rokonság általában zsebkendőt kap. A menet - ugyan úgy, mint a katolikusoknál - a keresztrel, virágos kocsival, papokkal indul, majd az elhunytat viszik akit a hozzátartozók követnek. Az elhunytat a menet során lábbal előre szállítják. Régen szokás volt, hogy a közeli rokonok vitték a koporsót, de ma már a törvényi szabályozás ezt Szerbiában, sem teszi lehetővé. Amikor a menet a sírhoz ér, a pap ott is imádkozik és énekel. A sírásók leeresztik a koporsót, a fej nyugat irányába kerül. Amikor a pap befejezi a szertartást, elmegy. Szerbiában a gyászolók végigvárják a sír felhantolását.

A temetés után minden alkalommal tor van. A pravoszlávoknál szokás a megemlékezések tartása is. Ez először 40 napra történik (pontosan 40 napra, függetlenül a hét mely napjára esik), utána 6 hónapra, majd 1 évre. Továbbiakban minden évben sor kerül a megemlékezésre. A 6 hónapos és az éves megemlékezéseket általában szombat, vasárnap tartják. Ilyenkor templomba mennek (nem minden esetben) majd a temetőbe. Itt imádkoznak, gyertyát gyújtanak. Szokás még valami pogácsafélét és pálinkát vinni a sírhoz. A pálinkából isznak és a sírra is locsolnak, ezt úgy tekintik, mintha ittak volna az elhunyttal. (Szerbia egyes területein szokás teljes menüt is kivinni a sírhoz.) Minden megemlékezés után tort tartanak. 40 napig nem vesznek le semmit a sírről, és naponta gyertyát gyújtanak.

A gyászolásnak is több formája van. A régi szokás szerint 1 évig gyászolnak. Ez alatt az idő alatt kizárólag feketét viselnek. Ebben az évben semmilyen mulatságot nem tartanak és örömteli eseményeket sem ünnepelnek meg. Leginkább a nők azok, akik a gyász rituális szokásait megtartják. A férfiak 6 hétig vannak feketébe öltözve, majd fekete lapocskával az öltözetükön jelzik gyászukat. Szerbiában vannak olyan területek, ahol a férfiak a gyász jeleként 6 hétig nem borotválkoznak.

Szöveg és fotó: Puskás Béla

Kegyeleti jog érvényesülése a talajvizes temetőekben

Az 1999. évi XLIII. törvény végrehajtására kiadott 145/1999. (X.1.) Kormányrendelet (módosította 121/2005. (VI. 28./ Kormányrendelet) 1.§ (1.) bekezdése a következőképp rendelkezik:

1.§ (1) Koporsós földbetemetés céljára temetőt vagy temetkezési emlékhelyet (a továbbiakban együtt: temető) létesíteni, vagy bővíteni, illetőleg ezekben sírmélyítést végezni csak olyan területen lehet, ahol a talajvíz legmagasabb szintje a talajszint alatt 2,50 m-nél nem emelkedik magasabbra. Temetési helyen koporsós temetést mindaddig nem lehet végezni, amíg a talajvíz legmagasabb szintje a talajszint alatt 2,50 méternél magasabb.

Ez a rendelkezés nagymértékben csökkenti a talajvizes temetőben testtemetés (koporsós temetés) lehetőségét. Magyarországon 2000-től tapasztalható, hogy a talajvízszint környezeti hatások következtében magasabb, mint azt megelőző időszakban. Ennek eredményeképp, már 2000-ben is lett bevezetve korlátozás koporsós temetés vonatkozásában. Pontosan nem állapítható meg, de hozzávetőlegesen 7 - 8000 koporsós temetés hiúsul meg éves szinten.

Az adott esetben a koporsós temetés tiltása a temetésben résztvevőket: temetést bonyolító hozzátartozókat, a temetőt üzemeltetőket, az Önkormányzatot, az ÁNTSZ-t különböző mélységben érinti.

Míg az utóbbi három végzi a törvény adta kötelességét és magyarázza mi miért van tiltva, addig a hozzátartozók reagálása igen színes. Mindenki a tudása, képessége, vérmérséklete és kapcsolatai (országgyűlési képviselő, polgármester, hatóság stb.) révén próbálja megértetni, hogy az ő hozzátartozóját „csak koporsóban lehet „ eltemetni, mivel az elhunyt így rendelkezett és nem tud elfogadni semmilyen más alternatívát. Annak az elképzelésnek megvalósítása érdekében, hogy csak koporsóban történjen a temetés, sok fajta „ megoldás „ születik:

Míg a talajvíz csökkenése lehetővé teszi a koporsós temetést, kriptát bérelnek, vagy más temetőben esetleg, másik településen végzik el a temetést és később exhumálás után temetetik az eredeti sírhelyre elhunyt szeretteiket.

Addig hűtik elhunytukat, míg lehetővé válik a koporsós temetés.

Látható és tapasztalható, hogy ez a kényszerhelyzet mekkora lelki és anyagi terhet ró a családokra.

Feljelentik a temető üzemeltetőt, mert akadályozzák az Alkotmány és a törvény adta jogukat a kegyelet gyakorlásban.

Minden esetben tapasztalható az a mérhetetlen fájdalom, amit a hozzátartozók éreznek, hogy szerettük akaratát nem tudják tel-

jesíteni: „ engem ne égessetek el!“ A hozzátartozók pedig várnak napokat, heteket esetleg hónapokat és várják mikor csökken a talajvíz szintje a búvós szint alá. S közben van aki sír, van aki szitkozódik, vagy dühöng, vagy fenyeget, vagy feljelenti a szolgáltatót.

De meddig várjanak azon települések lakói, azok a hozzátartozók, ahol az egyetlen temetőben szinte egész évben korlátozva van a koporsós temetés?

Ennek a feszültségnek a feloldására, illetve némi csökkentésére javasolja az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület, hogy a jogszabályban olyan mértékű könnyítést végezzünk, ami még nem veszélyezteti a közegészségügyet, de lényegesen több koporsós temetést tenne lehetővé.

A javaslat:

A 145/1999. (X.1.) Korm. rendelet 1. §. (1) bek. helyébe:

„(1) Koporsós földbetemetés céljára új temetőt vagy temetkezési emlékhelyet (a továbbiakban együtt: temető) létesíteni vagy bővíteni csak olyan területen lehet, ahol a talajvíz legmagasabb szintje - a létesítést megelőző - 5 év átlagában a talajszint alatt 200 cm-nél nem emelkedik magasabbra. Nem végezhető koporsós temetés azon a temetési helyen, ahol a talajvíz a tervezett temetés időpontjában a talajszint alatti 160 cm-t eléri. A temetési tilalmat nyilvántartókönyvbe be kell jegyezni.“

A 145/1999. (X.1.) Korm. rendelet 11 § (3) bek. helyébe:

„(3) A sírgödör mélysége 200 cm. A koporsós rátemetés esetén úgy kell mélyíteni, hogy a felülre kerülő koporsó aljzata legalább 160 cm mélységbe kerüljön. Azon a temetési helyen, ahol a talajvíz az első koporsós temetés időpontjában a talajszinttől számított 200 cm fölé emelkedik, a sírgödör mélysége legalább 160 cm. Az ilyen sírhelyre további rátemetés csak akkor végezhető, ha a rátemetés előtt - amennyiben az aktuális talajvízszint 200 cm alatt van - az első betemetéskor elhelyezett koporsót legalább 200 cm-es sírgödörmélységbe helyezik. A rátemetés feltételeit a nyilvántartókönyvbe be kell jegyezni. A sírgödört az üzemeltető hozzájárulásával természetes - a talajban lebomló anyaggal - burkolni lehet.“

Amint végig gondoljuk mi van , ha a törvény jelenlegi előírásait kell végrehajtani és szinte községek , városok temetői alkalmatlanok rövidebb vagy hosszabb távon, esetleg egész évben a koporsós temetésre, akkor látjuk az a temető csak részben tölti be a törvényben előírt feladatait, mert csak urnás temetésre alkalmas. Ebben az esetben gondoskodni kell olyan temetőről (1990. évi LXV. Törvény helyi önkormányzatoknál) ahol a koporsós temetés is lehetséges.

*„És ez a legfurcsább, a semmi,
hogy lehet többé sose lenni.
Ez a legfélelmetesebb.*

*Végő lakójául agyammak a nagy
csodálkozás marad meg csak,
hogy voltam, és nem leszek!”*

Szabó Lőrinc

15 éves az

A kecskeméti székhelyű E&P Kft. 2006 szeptember 15 én ünnepelte a Kerekegyháza melletti Pongrác majorban fennállásának 15 éves évfordulóját. A rendszerváltást követően megalakult vállalkozás az elmúlt évek során a kegyeleti termékek széles skáláját forgalmazta a magyarországi temetkezési szolgáltatók részére. A kft. az éles versenyben képes volt folyamatosan megújulni és az új kihívásokra a megfelelő válaszokat megadni. Erdélyi György a Kft. ügyvezető igazgatója szerint sikerük titka a több lánbon állás. Erre legjobb példa, hogy az utóbbi időben a magyar piacon megjelentek a nemes kő termékekkel is. Ma már tudjuk nem sikertelenül.

A kiállítással egybekötött szakmai találkozón a Kft. az általuk forgalmazott legújabb termékeket is bemutatták. Az ünnepségen részt vevő legfontosabb partnerek látványos lovas bemutatót ismerkedtek a magyar virtussal.

A részt vevő partnerek nevében Dr. Andor Ferenc köszöntötte a cég vezetését és dolgozóit:

„15 év a porszemnél kisebb idő, ám egy ember, egy vállalkozás létében mégis számottevő. Ma ünnepelni gyűltünk össze sarkig tárt szívvel köszönteni egy sikeres kollégát, s rajta keresztül az őt segítő társakat.

A szép szó, a köszöntő gondolat Erdélyi Györgyöt illeti elsősorban, a Szabadkán lakó magyar testvérünket. E városban született hajdan egyik hírességünk, a költő-műfordító Kosztolányi Dezső.

A szép szó, a köszöntő gondolat Erdélyi Györgyöt illeti elsősorban, a Szabadkán lakó magyar testvérünket. E városban született hajdan egyik hírességünk, a költő-műfordító Kosztolányi Dezső.

Mit köszönök és mihez gratulálok? Ahhoz a 15 évhez, ahhoz az önzetlenül áldozatos munkához, amellyel eddig öregbítette kegyeleti tevékenységünk elismerését. Szomorú, gyakran keservesen kegyetlen a ránk háruuló cselekvés. Olyan gyászkeleket, sírköveket kell kínálni meggyötört lelkű élő társainknak, amelyek az elhunyt méltóságát szolgálják, amelyek a végtisztesség iszonyú terheit enyhítik, s közben emelik annak színvonalát.

Erdélyi György és csapata ilyen feladatot kapott Istentől. Kívánom neki, hogy még sok-sok jubileum köszönthesse őt, a 20 év, a negyedszázad 25 esztendeje, majd sorra a többi kerek évforduló. Végezhesse úgy a rá róttakat, hogy ha az öröm nem is, de a túlélők elégedettsége, megnyugvása kísérelje a kegyeleti munka ezen részét. A teremtő áldása legyen további tevékenységükön is, s ehhez kívánok éltető erőt, mélységes hitet, emberi alázatot, felebaráti bizalmat.”

Erdélyi György a köszöntőt követően elismeréseket adott át a cég minden dolgozójának.

Gondolatok egy el nem mondott beszédből:

Az évfordulók, különösen a kerek évfordulók lehetőséget teremtenek számunkra az eredmények és természetesen a hibák számba vételére is. Az E&P 15 éves évfordulója természetesen nem kerek évforduló, de emberi mértékkel mérve is alkalmas a visszatekintésre, a mérleg megvonására. Forrongó, változó világunkban 15 év egy gazdasági társaság életében nagy idő. Ennyi idő alatt ki kellett derülnie, hogy élet- és versenyképes-e a társaság... Az emlékezés teszi teljessé a jelent és ad feladatot a jövőnek. Legyenek büszkéek az eredményeikre és azokra az emberekre, akik vállalták, hogy olyan színvonalú kegyeleti termékeket forgalmaznak, amely határokon innen és túl általános elismerést vívott ki magának. Ezen az úton haladva érjenek el újabb sikereket, legyenek képesek eredményesen, emelt fővel, elegánsan versenyezni a magyar kegyeleti piacon.

Képek az születésnap kiállításáról

„Ha el is mentem, itt leszek veled,
Leszek a lelken aranykereszt,
Mindig itt leszek titkon, észrevétlen,
Ha el is mentem, itt maradt a léptem,
Végigkopog az édes otthonon!”

(Goethe)

„Elfut a perc, az örök idő várja,
Lelkünk, mint fehér kendő, leng utána,
Sokszor könnyünk se hull, szívünk se fáj,
Hidegen hagy az elhagyott táj,
Hogy eltemettük, róla nem tudunk,
És mégis mondom néktek,
Valamitől mi mindig búcsúzunk.”

(Reményik Sándor)

- • - Hírek, események - • - Hírek, események - • -

Megemlékezések

Az 1956-os forradalom 50. évfordulója alkalmából országsszerte megemlékezésekre és különböző rendezvényekre került és kerül

sor.

Kaposváron a Klebelsberg Kunó Kollégiumban a megemlékezési ünnepség díszvendége Vittner Mária volt. A megdöbbentő részleteket tartalmazó előadást több százan hallgatták meg. Kaposváron október 22-én katonai szertartás keretében emléktábla leleplezésére kerül sor. A Hősök templomában elhelyezett márványtáblán

lán 20 somogyi 1956-os hős, mártír és áldozat nevét vésték fel. Debrecenben, 2003-ban avatták fel az 1956-os forradalom tiszteletére emelt emlékművet. Az emlékművön a következő szöveg olvasható: „1956. október 23-án az országban elsőként a mai debreceni egyetem főépülete előtt indult az egyetemi ifjúság tüntető menete, hogy a város polgáraival majd az üzemi munkássággal összefogva forradalmi követeléseikkel lépjen fel a kommunista diktatúra ellen.”

Kegyeleti kiállítás Eszéken

Az első nemzetközi kegyeleti szakkiállításra került sor 2006. szeptember 8-10. között Eszéken. A rendezvényen Horvátországból, Szerbiából, Boszniából, Szlovéniából és Magyarországról voltak kiállítók. A mintegy 30 kiállító a kegyeleti termékek széles körét mutatta be a mérsékelt érdeklődést mutató temetkezési szolgáltatóknak és temető üzemeltetést végző szervezetek képviselőinek. A kiállítást Anto Dapic eszéki polgármester nyitotta meg. A kiállítást az Ukop temetkezési vállalat igazgatója Miroslav Dolezal szervezte a cég fennállásának 60. évfordulója alkalmából.

Katona sírok, katonatemetők

A Honvédelmi Minisztérium Hadtörténelmi Intézet és Múzeum Főigazgatója dr. Holló József altábornagy azzal a kéréssel fordult a Belügyminisztériumhoz, hogy a települési önkormányzatok,

közreműködésével nyújtson segítséget a Magyarországi településeken lévő katonasírokkal, katonai emlékművekkel, ezek gondozási körülményeivel kapcsolatos információk országos összeírásához. Az információk összegyűjtéséhez a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténelmi Intézet és Múzeum által készített kérdőíveket kell kitölteni. Arra kérünk minden temetkezési szolgáltatót, temetőt üzemeltető szervezet vezetőjét, hogy működési területükön segítsék az adatok összegyűjtését. A felmérés összesített adatait 2006. december 31-ig kell megküldeni postán vagy e-mailban. **Cím:** 1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4. **E-mail cím:** felmeres@hm-him.hu

Köröshegyi zsidó temető

Az elhagyott temetőre 2004-ben vadászat során találtak rá. Az elmúlt években megkezdődött a temető kitisztítása, felújítása. A sírjeleket összeillesztve a helyükre tették, letisztították. A földet fölhantolták, utakat alakítottak ki. A területet bekerítették, kaput készítettek. Grünberger Tamás adományként készítette a művészi kialakítású gránit emléktáblát, melyet a bejárattól jobbra állítottak fel. Mögötte tálat helyeztek el a kavicsok számára. Egy tartályban folyóvíz áll a temetőlátogatók rendelkezésére kézmosás céljából, mert a temetőből semmit nem szabad kivinni.

A temetőben álló több száz éves védett tölgyfát alpinista módszerrel, tisztították meg a száraz ágaktól. A felújítás költségeit a MAZSIHISZ és magán személyek állták. Az avató beszédet dr. Suchman Tamás a MAZSIHISZ alelnöke tartotta.

Megemlékezés

Kaposváron a Városligetben lévő Vértanúk szigetén emlékeztek az aradi vértanúkra. Dr. Giber Vilmos tanácsnok megemlékezésvárait követően a több száz résztvevő égj gyertyákkal vonult a szigetre és helyezte el azokat az emlékkövek előtt. Az immár hagyományos megemlékezések színhelyét önkormányzati képviselők kezdeményezésére alakították ki 2000-ben.

- • - Hírek, események - • - Hírek, események- • -

Mária Háza Európában

Még Mindszenty József bíboros személyes kérése volt a katonai szolgálata alatt súlyosan megsebesült kaposvári Török Marcell atyához, hogy hozzon létre egy kongregációt, templommal és monostorral Szűz Mária tiszteletére.

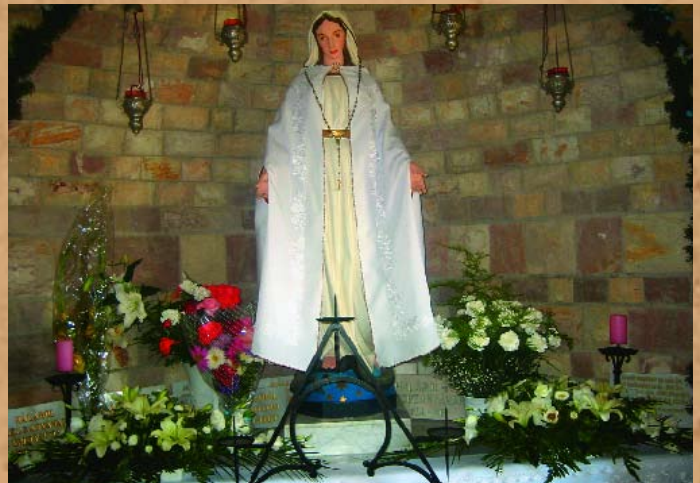

Céljaként jelölte meg, hogy Európában is legyen egy menedékház, mely hasonló az efezusi házhoz (a mai Törökországban), ahová János apostol és Mária a keresztények üldöztetése elől Jézus keresztre feszítése után menekültek. „Hol épüljön meg a templom?” – tette fel kérdést magának Marcell atya. „A három királyok eljutának Betlehembe. Jutta, épüljön a ház Jutában a Vezér dombon.” (Jutta Kaposvár melletti kisközség). Jutában azonban a telek nagyon drága volt. „A három királyok eljutának Jutába, eljutának azok Kaposfüredre is.” Isteni jel 1996-ban vasmeteorit csapódott be Marcell atya kaposfüredi telkére. „Itt kell Mária házát megépíteni.”

Az építéshez szükséges anyagi eszközök biztosítására létrehoz-

ták a Mária háza alapítványt. A templom az eredetinek megfelelő méretben és tájolásban, nagylelkű támogatók jóvoltából felépült. A ház avatására augusztus 15-én több száz zarándok jelenlétében

került sor. A házat ékesíti a Fájdalmas Szűzanya és János apostol szobra, melyet II. János-Pál pápa adományozott a templomnak. Sajnos a ház felszentelésére nem kerülhetett sor, mert Balázs Béla megyés püspök Török Marcell plébánost „a katolikus egyházzal össze nem egyeztethető magatartása miatt” plébánosi tevékenysége alól felmentette

A zalaegerszegi Városgazdálkodási Kft. bemutatkozása

A Temetkezési Vállalkozók Dunántúli Egyesülete soron követ-

kező közgyűlést Zalaegerszegen tartotta. A közgyűlésen Nagy András a Városgazdálkodási Kft. igazgatója mutatta be a gazdasági társaságot. A tájékoztató során elhangzott, hogy a korábban veszteséges vállalkozás az utóbbi években fokozatosan vált nyereségesé. Az elért eredmények a szervezeti változtatásoknak és a hatékonyabb gazdálkodásnak köszönhetőek. Siklósi Vilmos temetkezési ágazatvezető tájékoztatóját követően a résztvevőknek bemutatta a Göcseji úti, valamint az Új köztemetőt.

Összeállította: Puskás Béla

2890 - Tata
Hajdú u. 36.
Tel / Fax: 34 / 487 - 847

www.temetokert.hu

info@temetokert.hu

Temetőkertészek és Fenntartók Egyesülete

által fenntartott oldal

Temetőkert fenntartási tapasztalatok a budapesti temetőkben - Juhászné Bujdosó Mária előadása a kaposvári konferencián -

A BTI Rt., a főváros 15 temetőjében, összesen 467 hektár területen végzi a temetőüzemeltetési és fenntartási tevékenységet.

A temetők méretüket tekintve nagyon eltérőek. Az üzemeltetett temetők között van 3 ha alatti kistemető (urnatemetők, Kispesti Öreg, Budafoki, Cinkotai, Csepeli) és 207 ha területű nagytemető (X. Új Köztemető). A három legnagyobb fővárosi temető együttes területe 302 ha, ez az összterület 65%-a.

A változatos területnagyság, az eltérő növényborítottság és a betemetések okozta eltérő telítettség következtében, a fővárosi temetők zöldfelületeinek fenntartása szerteágazó kertészeti tevékenységek sorozatát jelenti számunkra.

A 467 hektár üzemeltetett temetőterületnek közelítőleg 7,6 %-a (35,5 ha) intenzív gondozást igénylő parkfelület, 37,4 %-a (174,5 ha) egyéb közcélú zöldfelület. Összesen a temetőterület 45%-a (210 ha) a fenntartandó zöldfelület és 55 %-a (257 ha) út, épület és sírhely terület. A 210 ha „belső” zöldfelület mellett, 6 ha a temető kerítésével határos, úgynevezett „külső” zöldfelületet karbantartása is feladatunk.

A temetők zöldfelületének fenntartási munkáit négy főbb tevékenységi típusba soroljuk, melyeket éves terv alapján, előzetesen ütemezve végzünk. Az ütemterv jól érzékelteti a temetőkertészeti

tevékenység tavaszi (április-május) és őszi (október-november) csúcsideuszakait, melyek jellemzően különböző ünnepek körüli - Húsvét, Anyák Napja, Halottak Napja - időszakhoz kapcsolódnak. A zöldfelület-karbantartási feladatok közül, folyamatos munkát jelent a temetőtisztaság megőrzése.

Időszakos, de a vegetációs időszak alatt folytonos odafigyelést és ellenőrzést igénylő fenntartási tevékenység a kaszálás, és a temetők belső és a kerítést határoló külső területeknek a gyommentesen tartása, a hatályos növényvédelmi jogszabályoknak megfelelően.

A 2005. évi XXXVIII. törvény, ami a növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvény módosítása, egyre súlyosabb teherként jelent a temetőfenntartást és üzemeltetést végző szervezetek számára. A továbbiakban egyre sürgetőbb kérdésként merül fel a temetőn belüli közcélú zöldterületek és a sírhelyek területére vonatkozóan, a jelentős szigorításokat tartalmazó növényvédelmi törvény értelmezése és alkalmazása.

A temető bejáratok, ravatalozók, a parkszerűen kialakított parcellák parkfelületein, valamint a különböző hósi parcellák területein a parkgondozási feladataink sokrétűek. A budapesti temetők értékes növényállománnyal rendelkeznek. A temetők többségének faállománya, napjainkra jelentősen előregedett, néhol

50-60-70 éves átlagéletkorú fasorokból áll. Az idős fasorok karbantartása sürgető és költséges munkák özönét jelenti számunkra. A budapesti temetők faállományát 25 ezer db sorfa, 5 ezer db egyéb, parcellán, illetve parkterületen belüli fa alkotja. Az összes temető viszonylatában vizsgálva a fafajokat, 9 fajt különböztethetünk meg, ami 500 feletti egyedszámmal rendelkezik. Legnagyobb mennyiségben, 3000 db felett van az akác (18 %), a juhar (17 %), a kőris (16 %), a vadgesztenye (16 %) és a hárs (12%), majd csökkenő sorrendben következik a nyár (4 %), a platán (3 %), az ostorfa (2 %) és a japánakác (2 %). A maradék 10 % egyéb, kis egyedszámban jelenlevő sorfákból tevődik össze, melyek között szintén sok értékes faj található. A temetőkenti faállomány összetétele az előzőektől eltérő arányt mutat. Példaként említhető a X. Új Köztemető 2667 db vadgesztenye faállománya, amivel első helyen áll az adott temetőn belüli fajösszetételnél (26 %), valamint az összes sorfaállomány esetében (11 %) is. A sorfák átlagéletkora fajonként és temetőkenti is eltérő. Említésre méltó ezek közül az Óbudai Temető 80-90 évesre becsülhető vadgesztenye fasora, az Új Köztemető főtengelyét két oldalról határoló 60-80 éves platán fasor, vagy a Fiumei Sírkert (Kerepesi Temető) főbejáratától a Jókai Körönd felé vezető fútat impozánsan keretező 60-70 éves ostorfa sor.

A budapesti temetőkben, a változatos összetételű és nagy egyedszámú fa és egyéb növényállomány miatt, a parkfenntartási tevékenységben, évről évre számos növényvédelmi feladatot kell megoldani.

A növényvédelem területén mechanikai és vegyszeres növényvédelmi feladatok egyaránt jelentkeznek. Éves ütemterv alapján, de figyelembe véve a fellépő kártevőkre és betegségekre vonatkozó növényvédelmi előrejelzéseket, a különböző kártevők és kórokozók megjelenéséhez és a fertőzöttség mértékéhez optimálisan időzítve védekezünk.

Az utóbbi 10 évben, a legtöbb feladatot a vadgesztenye levél aknázómoly elleni védekezési feladatok jelentették, ami az elmúlt 2-3 évben egyre inkább kiegészül a különböző gombabetegségek elleni védekezéssel. Tapasztalataink, megfigyeléseink és a növényvédelmi előrejelzések szerint, a jövőben a mediterrán kártevők (aknázómolyok, atkák, tripszek, poloskák) egyre nagyobb mértékű felszaporodására számíthatunk. Ez várhatóan nagy kihívást jelent a temetőkertészek számára, és növekvő költséget a temetőfenntartással és üzemeltetéssel foglalkozó gazdasági szervezeteknek. A közcélú zöldfelületeken kívül a zöldfelületek karbantartásánál szükséges megemlíteni a sírok ápolására, gondozására vonatkozó kertészeti munkák, növénykiültetések sokaságát, ami nem a fenntartó szervezet kötelezettsége, de szakmai tekintetben temetőkertészeti feladat. A temetők általános rendezettségének megítéléséhez, a sírhelyek gondozottsága és mindenkori állapota nagymértékben hozzájárul.

A temetőkertek, a települések zöldfelületének és közvetlen környezetünknek, legtöbb esetben, a méretüket tekintve sem elhanyagolható részei. Növényzetükkel, aktív, párologtató zöld felületükkel, nem csak halottaink nyughelyei, hanem semmilyen művi elemmel nem helyettesíthető, életterünket biztosító területek. Üzemeltetőként és temetőlátogatóként közösen kell igyekeznünk a kert jellegüket fenntartani és a létünket szolgáló, még ZÖLD felületeket megtartani.

Juhászné Bujdosó Mária

Ajándékok a „JÓ FÖLD”-től

Idézetek Hegedűs Ágoston előadásából

Köszönettel tartozunk a rendező Somogy Megyei Temetkezési Kft-nek a Konferencia színvonalas megszervezésért a Temetőkertészek és Fenntartók Egyesülete nevében.

A résztvevők nagy érdeklődéssel hallgatták, és meg is tekinthették a temetőkert kultúra gyakorlatát és a fejlesztéseket a Kaposvári temetőben. Az elmúlt kilenc év során a temetőkert konferenciák alkalmat adtak megfogalmazni a szakmai célokat és feladatokat, és ezek rendszeres elemzése és értékelése fokozatosan összekovácsolta a szakmában elkötelezetteket.

Hazánkban a közel 40-000 ha temetőkert felületen van még mit tenni, ahhoz hogy a települések legszebb és legrendezettebb zöldfelületévé váljanak temetőink.

A törvényi szabályozás az oktatás-képzés terén is jelentős előrelépést jelentett a temető üzemeltetésben, a parkgondozó OKJ-s képesítéssel rendelkező munkatárs alkalmazásának előírásával.

Remélhetőleg néhány év múlva üdvözölhetjük a temetőkertész képzés hivatalos beindítását is, mellyel a szakmai képzés és a szolgáltatás színvonala fog emelkedni. Az egyedi tervezésű

sírbeültetés népszerűsítésére az elmúlt konferenciákon többször szerveztünk bemutatókat. A kaposvári konferencia látogatói nevében Lőrinc Erikának kell köszönetet mondani, aki a németországi temetőkertész gyakorlatából mutatott be ízelítőt, az egy és kétszemélyes sírok beültetési lehetőségeiből. A szép növényeket JÓ FÖLD-be ültette. A látogatók számára az ingyenes JÓ FÖLD „kóstoló” tartós örömet biztosított, mert hat különböző földkeverékből vihettek haza „kóstolót” kedvenc virágaiknak.

Egyesületünk 2006 őszén hívja a temető üzemeltető kollégákat, egy németországi szakmai útra, mellyel szélesebb kitekintést szeretné biztosítani az EU gyakorlatra. Egy ilyen nemzetközi szakmai úton, a külföldi kollégákkal és lobbiszervezetekkel meg lehet vitatni a tendenciákat a gyakorlatban és a hatósági előírásokat. Új meghatározó kapcsolatok születnek kollégák és intézmények között. Jól bevált példákkal szeretnénk bemutatni a németországi sírbeültetési versenyeket.

Ezekből a tapasztalatokból néhány fontosat bemutathatunk a X. TEMETŐKERT KONFERENCIÁN 2007-ben Nyíregyházán.

*„Földre nézünk és kérdezzük, porrá válik-e a szeretet is?
Az égbe nézünk, a fénytől derült égbe, s könnyeinket bízón letöröljük!”
(Gárdonyi Géza)*

Magyarország új, hamvasztási kellékeit gyártó társasága

JÁGER URNA

jagerf@monornet.hu • www.jagerurna.hu
Érdeklődni: mobil 30/250-1874,
tel/fax: 29/311-372

KOMFEN

**KEGYELETI TERMÉKEK
GYÁRTÁSA ÉS FORGALMAZÁSA**

**Béléseink kiváló
minőségűek és
méltán népszerűek
Olaszországban is!**

**6239 Császártöltés,
Bajcsy-Zs. u. 12.
Telefon: 06-78/443-037,
78/543-184
Fax: 06-78/543-180
e-mail: komfen@komfen.hu**

„Múlt és emlékezet”

Kocsis Pál szőlőnemesítő emlékére

A Kecskeméti Köztemetőben tett őszi séták alkalmával a látogatók számára is szembetűnő síremlékek a város nagyhírű szőlőnemesítőinek Mathiász Jánosnak és Kocsis Pálnak szőlőtőkékkel övezett végző nyughelye.

Mint hajdani kecskeméti diák középiskolás éveim alatt magam is a Kocsis Pálról elnevezett mezőgazdasági szakközépiskola padjait koptattam, mely máig híven őrzi nagy elődünk emlékét. Nevét tisztelettel említi minden szőlővel és borászattal foglalkozó, de az is akinek emlékeiben még él milyen csodát művelt az alföldi homokon szőlőfajtákat nemesítő Kocsis Pál.

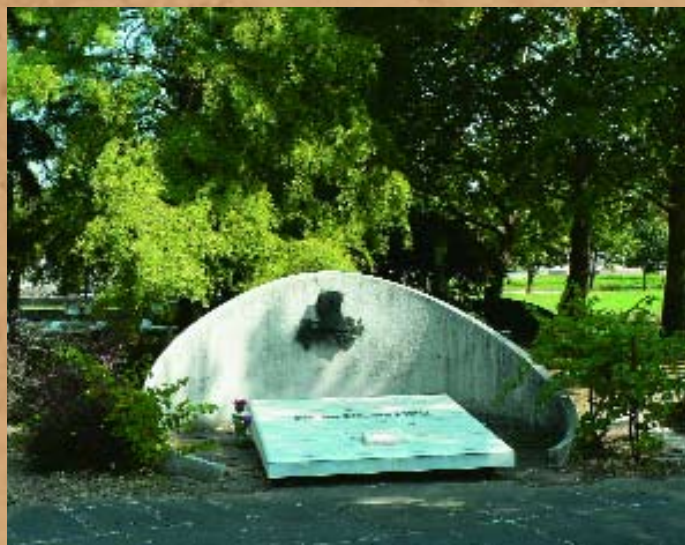
Kocsis Pál 1884-ben született Kecskeméti iparos családban. Gyermekként a nyári iskolai szünetekben a neves gyümölcsnemesítő, Hankovszky Zsigmond telepén dolgozott, aki szívesen taníttatta a gyümölcsstelepítés, -kezelés, sőt a nemesítés titkaira is.

Így jutott el a világhírű szőlőnemesítő Mathiász János katonatelepi szőlőbirtokára. Tanulmányai befejezése után bár érdekelte a gazdálkodás még jobban vonzódott gyermekkori álma a festészet iránt.

Budapesten folytatott festőtanulmányokat nagy nélkülözések közepette, ahol felfigyeltek tehetségére és ösztöndíjas meghívást kapott Párizsba Henri Mattise festő és szobrászművész képzőművészeti iskolájába.

Utazása előtt arról kapott hírt, hogy apja súlyosan megbetegedett, így 1912-ben Párizs helyett véglegesen hazament Kecskemétre. Apja Katonatelepen, Mathiász János szőlőtelepe mellett vett részére 14 hold szőlőt. 1913-ban megnősült.

Néhány év múlva nemcsak saját, hanem már apja és apósa szőlőjét is kezelte. Eközben egyre több időt töltött az idősödő Mathiásznál aki, fokozatosan bevonta a nemesítési munkába, melynek első eredménye a közösen készített „Balaton kincse” volt. Ezután már önállóan végzett keresztezéseket. 1922-ben vörösbort adó szőlőfajtájáért országos kiállításon aranyérmeket kapott. Az I. világháború után a homoki csemegezőlő-termelés felfutásához jelentős mértékben hozzájárult, az Ő érdeme volt, hogy a magyar csemegezőlők felzárkóztak a bolgár és olasz fajták közé.

1929-ben alkotta legismertebb fajtáit, köztük a máig kedvelt „Irsai Olivér”-t. A II. világháborút a fővárosban vészelte át miközben munkája nagy része megsemmisült.

1945 után újult erővel látott munkához. 1951-ben kuláknak nyilvánították, telepét átadta a Szőlészeti Kutatóintézetnek és folytatta nemesítéseit. 1959-ben Kossuth-díjat kapott elért eredményeiért.

Élete utolsó éveiben is lelkesen dolgozott, mint nemesítő, míg végül 1967-ben agyvérzés végzett vele Budapesten.

Több mint fél évszázados szőlőnemesítői tevékenysége során, mintegy 180 fajtát nemesített, legjobb keresztezéseit, családtagjairól, barátairól, történelmi személyiségekről nevezte el. Fajtái házikertekben ma is megtalálhatók. Mint ember egyszerű és közvetlen volt. Egyik interjújában mondta: „Párizsba indultam nagy reményekkel mint festő, azután szőlész lettem, itt ragadtam! Megfogott ez a homok, s nem ereszt... Azt hiszem, hogy én még holtam után is hazajövök és végig járom a határt...”

Visszaemlékezések szerint amit mondott beteljesedett, mivel a Kútvölgyi szanatóriumból halála után 9 nap múlva érkezett meg koporsójával a halottas kocsi. A sofőrnek nyilván nem adták meg a pontos címet, kereste a katonatelepi ősi házat, végig járta Kocsis Pál koporsójával az egész határt, dülő utakat, szőlőket, így a nemesítő holtjából is visszatalált kedvelt szőlői közé.

Szöveg és fotók: Varga József

A temetőbe mindnyájunk számára örökre szóló belépőt tartogat az élet. Mégis a hely be van kerítve, egyszerűen azért, hogy kellő tisztelet és megilletődöttség nélkül senki se léphessen be. Ez a kerítés senkit sem akar kizárni, az illetékteleneket figyelmezteti, gondold meg, van-e itt keresnivalód?

Szabados Tamás

Hősök tiszteletére

Kecskeméten 2006. szeptember 17-én avatták fel ünnepélyes keretek között Kecskemét város önkormányzata és a Hősök Emlékére Hagyományörző A-lapítvány által, a II. világháborúban elesett kecskeméti hősök tiszteletére állított emlékművet. Bíró Lajos szobrászművész alkotását dr. Holló József Ferenc altábornagy, a Hadtörténelmi Intézet főigazgatója avatta fel, majd a történelmi egyházak képviselői szentelték meg.

Szöveg és fotó:
Varga József

„Nem múlnak ők el, kik szívünkben élnek.
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csöndesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.

Emlékük, mint lámpafény az estben,
Kitündököl és ragyog egyre szebben,
És melegít, mint a kandalló a télben,
Derűs szelíden és örök fényben.”
(Juhász Gyula)

Emlékműavatás Kecskeméten

A kecskeméti köztemetőben a Magyar Királyi Honvéd Légierő II. világháborúban hősi halált halt 418 fő repülőszemélyzetének emlékművét avatták fel 2006. szeptember 15.-én.

Alkotója, Hajagos Károly elkötelezett pilóta, aki az '56-os forradalom egyik meghatározó egyéniségéeként is beírta magát Kecskemét történelmébe. Gondolkodását, hitvallását is jelképezi műve. Hősi halált halt bajtársaink emlékét kitárt szárnyakkal óvja a magyar nemzet szent madara a turul.

„Hős, fogalom, mely bennünk él, amely arra sarkal bennünket, hogy törjük le az idő és tér korlátait, és éljünk azoknak az általános emberi értékeknek a jegyében, amelyeket ők, a hősök képviseltek. Hősök, akik képesek voltak feltenni mindent, ami fontos volt számukra a hétköznapi életben, a hazáért és egy eszméért melyet követniük kellett. A hősök bennünk élnek ma is belülről formálják tetteinket, gondolkodásunkat, nem csupán akkor, amikor megemlékezünk róluk, hanem akkor is, amikor úgy gondoljuk, hogy munkánkat állhatatosan, következetesen, az általunk felvállalt hit jegyében kell végeznünk.

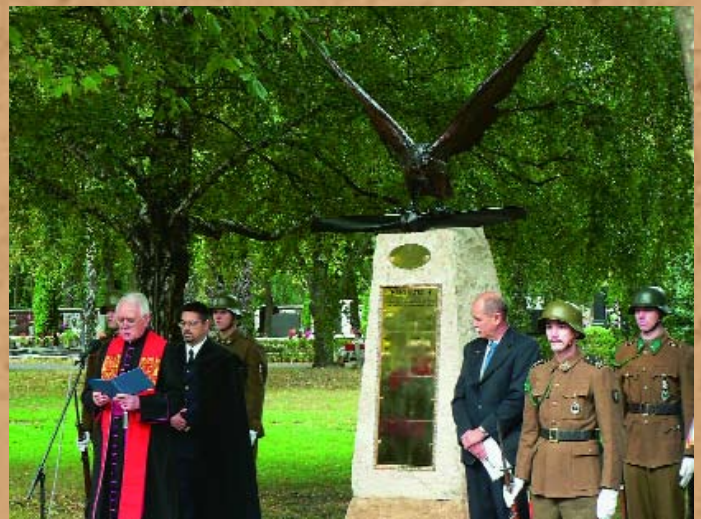
Kecskemét a magyar repülés történetének meghatározó városa. Éppen 70 éve építették fel Kecskeméten a katonai repteret, amely megépítését követően fogadta a 3. bombázóezred 3. egységét. A reptér azóta is folyamatosan fejlődik és jelentős katonai szerepet tölt be, így Kecskemét méltán érdemelte ki, hogy egyike azon kevés településnek, amely önálló emlékművel tiszteleg a

repülés mártírjai előtt.” - Hangzott el Dr. Szécsi Gábor Kecskemét város polgármestere ünnepi beszédében.

Az ünnepség keretében köszöntő beszédet tartott még Hege-dűs Ernő alezredes, a Magyar Veterán Repülőszövetség elnöke. Az emlékmű felszentelését a katolikus és református egyházak képviselői végezték el.

Az avatási szertartás befejezésekképpen az emlékműnél elhelyezésre kerültek a tiszteletadás és az emlékezés koszorúi.

Szöveg és fotó: Varga József

FairNando

Minőségi koporsók
forgalmazása

Tel: 30/ 627 3312

Novák Nándor
www.fair-nando.hu

Hamarosan elkészül új katalógusunk

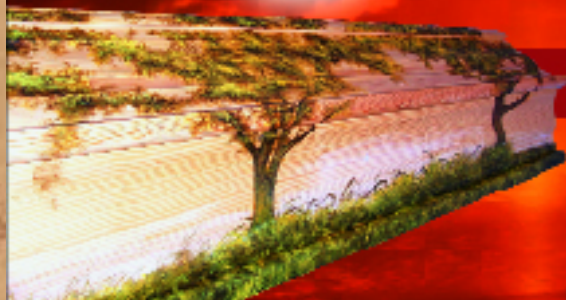

A Kupa 2002 Bt. üdvözli régi és új ügyfeleit!

*Felhívjuk szíves figyelmüket
új exkluzív termékeinkre, melyek
mind egyedi, kézzel festett darabok,
akár egyéni, speciális igényeknek is
igyeckszünk megfelelni.*

*Minden partnerünknek
további jó munkát
kívánunk!*

Elérhetőségeink:

8443 Bánd, Petöfi S. u. 97./a

Telefon: +36-70/523-0226

E-mail: info@kupa2002.hu

Honlap: www.kupa2002.hu

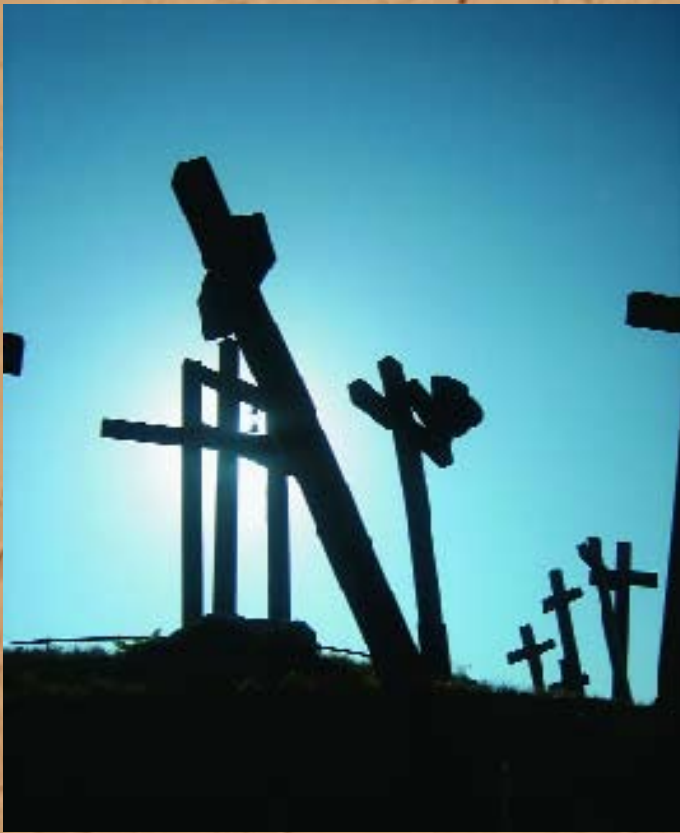
KUPA 2002 BT

„Műemlék temetők”

A muhi csata

Temüdzsint 1206-ban az Onon folyónál a mongol törzsek Dzsingisz néven nagykánvá választották.

Ezzel az aktussal fejeződött be mongol állam kialakulása és megkezdődött a hódítások sorozata. A mongolok leigázták többek között a tangutokat, kínaiakat, tibetieket, tadzsikokat, törököket, a perzsákat, indusokat, a kaukázusi népeket, az oroszokat, lengyeleket, magyarokat, horvátokat.

Mi volt a hódítások oka?

A kánok és az előkelőségek jövedelemforrásai a mongol jobbágyok, az arabok kizsákmányolása mellett a szomszédos törzsek és népek elleni rablóhadjáratok voltak. Az egység megteremtésével a rablóharcok lehetősége is megszűnt Mongólián belül, s ezt a kiesett jövedelmet pótlandó kezdték el hódító harcaikat. A leigázott országok a feudális széttagoltságuk, a gyenge uralkodójuk és katonai szervezetlenségük miatt lettek áldozatok.

Magyarországra elsőként Julianus barát hozta a hírt az európai invázióra készülődésükről. Batu kán, -Temüdzsin unokája- és Szübeetej vezetésével 1236-ban a mongolok nyugatra indultak. Legyőzték a kunokat és a volgai bolgárokat, lerombolták Moszkvát és Vlagyimirt, majd 1239-ben elpusztították Kijevet is. 1241-ben a sereg két részre oszlott. Az egyik fele elpusztította Lengyelországot és Sziléziát, Legnicánál pedig szétverte a lengyel és német fejedelmek seregeit. A sereg másik ága pedig 1241. március 12-én áttörte a Vereckei kapu védőrendszerét és megfutamította Tomaj nádort. A király pesti gyülekezőhelyre várta a nehezen érkező főúri katonaságát.

Azonban a tatárok is villámgyorsan Pest környékére értek, s ez a tény azt az alaptalan gyanút keltette, hogy Kötöny kun fejedelem összejátszik velük. Ezért a IV: Bélához rendelt Kötönyt és kíséretét lemészárolták, mire a kunok kivonultak az országból. A magyar sereg Ugrin érsek sürgetésére elindult kelet felé. Batu erre a hírre összevonta seregét és lassan vonult vissza szintén kelet felé. A Sajó bal partján a Sajó, Hernád és Tisza által képzett szögletben központosította katonáit. Vele szemben, a Sajó jobb partján elterülő Muhi pusztán ütött tábornak a magyar sereg. Hogy a mozgékony ellenség meg ne lephesse, Béla a sereget egy tömegben csoportosította. Az egész tábornak székérvár vette körül, egészen kis térre leszűkítve azt. Batu a csata előtt azt mondta, hogy a magyarok szűk akolba zárták magukat.

A tatárok április 11-én éjjel megtámadták a Sajó hídját Kálmán herceg, a király öccse és Ugrin visszaverték a mongolokat, de azok közben gázlót találtak a folyón, és megkezdték a magyar tábornak bekerítését. A magyarok ugyanakkor azt hitték, hogy a híderő folyó csata volt a döntő ütközet és nyugovóra tértek. Hajnalban aztán a mongolok nyílzáporára ébredtek. Itt már csatáról nem lehetett beszélni, hiszen a mongolok egyszerűen lemészárolták a kibontakozni nem tudó sereget. A királyt sikerült északnyugat felé kimenekíteni. Megmenekült öccse, a súlyosan sebesült Kálmán is, aki a Dunán átkelve rázta le üldözőit. IV. Bélát is üldözték, a Dunán átkelve azonban nem lehetett biztonságban, mivel a szokatlan hidegben a folyó teljesen befagyott, s így az üldözők átkelhetek azon. IV. Béla segítséget kért Frigyes osztrák hercegtől, az azonban inkább elfoglalt gyorsan három nyugati vármegyét. A pápa és a német császár sem segített. A király végül Trau várában (a mai Trogir) talált menedéket.

A tatárok egyik serege egészen idáig követte a királyt. A tatár sereg 1242-ben váratlanul kivonult Magyarországról, a király pedig megkezdte az ország újjászervezését.

Halottak napjára

„Óra pergő könnycseppek”

Mily gyorsan telik el egy esztendő, állapítjuk meg újra és újra. S ebben a rövidnek tűnő esztendőben megint hány számunkra kedves, pótolhatatlan ember ment el örökre. Emlékeinkben élnek tovább, s ki –ki lehetősége, hite, lelki szükséglete szerint keresi fel őket az örök otthonban, hogy vigaszt nyerjen, lelki békét, s némi megnyugvást.

Talán a temetők nyugalma, a virágok, a gyertyák fénye, a mindent átölelő csend hozza el ezt az érzést, miközben tudjuk, Ők bennünk élnek, szeretetünk irántuk az évek számával mit sem változik, s hiányuk bár emlékké szelídül az idővel, mégis vannak pillanatok, amikor szeretnénk megváltoztatni a megváltoztathatatlan.

Ezekén a lapokon, ahol minden Róluk, Értük íródik, s rólunk az itt maradókról, minden évben megemlékezünk. Az idei esztendőben az édesanyák elvesztését siratjuk, Acsádi Rozália Pakson élő költő verseivel, melyeket **Dr. Töttös Gábor** helytörténész, író, költő – többek között – a következő gondolattal ajánlotta az olvasóknak. A kötet címe: **Lassú szökésben** – mely 50 édesanyjának írt levél.

„A nő, aki azzal, hogy életet hordhat a szíve alatt, másként és egyetemesebben érzi át a halál lényegét. Azét a pillanatot, ami után már semmit nem tehetünk jóvá, s minden emlékért személyesen felelősek vagyunk.

Valljuk be: nem merjük ezt mélységeiben átlényegíteni, mert egyszerűen gyávák vagyunk, azokká lettünk a hétköznapi rohanásában. Hajtsunk hát fejet az előtt, aki meg meri tenni, hogy élete minden illatában, színében, neszében, tapintásában, csóktól a cigarettáig az ízekben, a testi-lelki egyensúlyban átengedi magát az emlék szívszorító valóságának. A lényegévé váló érzéki világ itt leli meg benne méltó párját, a mindehhez kezét természetes odaadással nyújtó lelket.

Hitem szerint erre csak nő lehet képes, pontosabban elmondani ezt csak költőnő bírja. Benne válik a rezdülés egyszerre természetes és sejtelmes versbeszéddé, általa teremődik a halálon túli gondolkodássá. Ilyen lett volna ez a régi siratóasszony föl nem jegyzett, lélekbe mart panaszaiban és törődött szomorúságában. Bartók zongorára írt román táncainak harmadik darabja hangzik így tisztán, mint a óra pergő könnycseppek.”

Acsádi Rozália: Lassú szökésben

50. levél

fehér krizantémok havaznak
a téli nap alatt
ez maradt
örömeinkből mára ez maradt
neked a végső enyészet
ellen lázadó virágok
nekem itt hagyott kiégett
belakhatatlan világod
és térdeimben vállaimban
hozzá a súly
lassan bealkonyul
nézem a jégszilánk szirmú
fehér virágot
nézem a szürkébe roskadt
hatalmas eget
vajon mi az ami már egy veled
vajon hány gyertyát gyújtsak
hogy lelkedig perzselődjenek
a fények

újra eljöttem
mama még mindig
még mindig még mindig félek
még mindig csak tanulom
az itt hagyott gyermek magányát
tél jön
eszélős bíborlással lobognak
még otthon a mályvák
s a sírodon fehér krizantémok
havaznak
örült idő ez
megszültél e torzuló világnak
megszültél nemlétező magadnak
én már csak kibírni szeretném
ezt az egészt
valahogy kibírni
valahogy nem belehalni
hogy soha nem jössz be már az ajón
hogy nem lehet
nem lehet töled már semmit sem akarni.

41. levél

legtovább a mondataid élnek
jóslaterejű intelmeid visszhangozzák
az elmorzsolódó időt
visszhangozzák szüntelenül
de minden hasztalan
minden próbálkozásom hiábavaló
itt kell maradnom mégis
ennél a holdfonatú éjszakánál
ma is
mint évek óta már
pedig ha otthon lennél
párnát kérnék és takarót
hogy átölelhessen meleged
melyben feloldódhatnék hosszú időre
mint a szentírás szavában
az áhítatos lélek

Összeállította: Sas Erzsébet

*„Az életnek
és a halálnak
nincs indoka.
Egyszerűen van.”*

Mantex

www.mantex.hu

Mantex

*Zeporsós temetések
Katalógusa
2007*

A raktárkészlet minimumszintje 600 koporsó

Asztalosüzem

Karsol kft, Nyíradony 2006

Épül a raktárcsarnok 2004

A felületkezelés szárítólagutakban történik